

Iran thoát ra khỏi chiến tranh với một nền kinh tế tả tơi và lạm phát trên một số thực phẩm lên tới hơn 400%.

Jason Ma / bản dịch của Hương Dương

[Iran emerges from war with its economy in free fall and inflation on some food items above 400%.](#)

Tại tiệm tạp hóa Tajrish ở Tehran, ngày 2 tháng 6 năm 2026.
© ATTA KENARE / AFP via Getty Images

Chính quyền Tehran vẫn còn tồn tại sau cuộc chiến giữa Mỹ-Israel và Iran, nhưng kinh tế của Iran đang muốn sụp đổ và có thể gây ra thêm bất ổn cho dân chúng. Nền kinh tế của Iran đã hỗn loạn trước khi chiến tranh bắt đầu hơn ba tháng trước, với lạm phát cao và sự mất giá của đồng tiền gây ra biểu tình rầm rộ vào cuối tháng 12. Nhưng chiến tranh đã làm cho tình trạng này đen tối hơn. Tỷ lệ thất nghiệp và giá cả đã tăng vọt kể từ giá các thực phẩm cốt yếu. Theo tài liệu của nhà nước Iran giá dầu ăn đã tăng 430% so

với một năm trước, trứng tăng 345%, gạo tăng 287% và sữa tăng 139%.

“Tất cả chúng tôi ai nấy đều trở thành dân nghèo” một người sống ở Tehran đã nói mới đầu tháng này với Đài Farda trực thuộc Đài Phát thanh Châu Âu Tự do. *“Những người trước đây thuộc tầng lớp trung lưu, hay trên một chút, giờ đây đều lâm vào cảnh túng thiếu.”* Ông cho biết thêm rằng ông đã bán đồ đạc, đồ gia dụng, thậm chí, và các vật dụng gia đình khác để sống còn. Hơn nữa, ông lại đang thất nghiệp và phải làm bánh mì thịt bán trên tàu điện ngầm. Trong khi đó, tiền điện thoại và tiền điện của ông đã tăng vọt gấp năm lần.

Iran ước tính cuộc chiến đã gây thiệt hại 270 tỷ đô la, gần bằng GDP của nước này. Quỹ Tiền tệ Quốc tế dự đoán nền kinh tế sẽ sụt 6,1% trong năm nay, và Liên Hợp Quốc tiên đoán sẽ có thêm 4,1 triệu dân Iran rơi xuống dưới mức nghèo khổ trên thế giới. Nhưng chính quyền cũng đã không biết quản lý nền kinh tế trong hàng chục năm trước và đã làm cho cuộc khủng hoảng trầm trọng thêm lên trong thời chiến vì những chính sách, như cắt mạng internet, khiến nhiều người mất việc làm. Thêm vào đó, cuộc phong tỏa của hải quân Mỹ đã cắt đứt nguồn thu tiền bán xăng dầu của Iran, làm cho dự trữ ngoại tệ của Iran bị ảnh hưởng: theo ước tính hồi tháng 4 của Capital Economics thì Iran chỉ còn đủ ngoại tệ để nhập cảng hàng hóa trong ba tháng theo mức trước kia khi chưa có cuộc chiến.

Kinh tế gia Javad Rahimpour hiện làm việc tại Iran đã nói với Đài phát thanh Farda rằng người dân đang tiêu gần hết số tiền họ tiết kiệm được và họ rất bất mãn về tình trạng kinh tế. Ông nói thêm: *“Tình hình hiện tại chưa đủ để biểu tình. Nhưng điều đó không có nghĩa là chúng tôi với nhà nước đang đồng ý với nhau”*

Tuy nhiên một nhân viên của chính phủ đã từng biểu tình để ủng hộ chế độ Iran đã lại tỏ ra không còn kiên nhẫn hơn đối với giới lãnh đạo. Tuần trước, ông ta nói với tờ New York Times rằng ông đã tiêu hết tiền lương vào giữa tháng và đã phải mua thực phẩm bằng thẻ tín dụng — để rồi đến lúc trả tiền mới thấy rằng giá cả đã tăng lên gấp đôi. Ông nói: *“Toàn dân đang tức giận về tình trạng kinh tế, và nếu chính phủ không khắc phục được khó khăn thì sẽ có rắc rối to”*.

Cựu nhân viên ngoại giao Mỹ Dennis Ross, một người có nhiều kinh nghiệm về Trung Đông, nói rằng các nhà lãnh đạo ở Iran phải chịu trách nhiệm về việc họ không chu cấp được đầy đủ cho người dân chứ không thể lấy cớ là tại chiến tranh gây ra. Trong một bài bình luận viết cho tờ Washington Post tuần trước ông nói rằng chế độ Iran sẽ cố xây dựng lại quân đội và công nghệ quốc phòng, chuyển các tiềm lực kinh tế ra khỏi khu vực dân sự, vốn đã bị ảnh hưởng nặng nề bởi tình trạng thiếu nước và điện. Ross phỏng đoán: *“Nhưng dù có viện trợ đi chăng nữa, Tehran vẫn không thể giải quyết được những khó khăn trong nước và áp lực nội bộ sẽ ngày càng gia tăng”*. *“Những khó khăn đó có thể không dẫn đến sự sụp đổ của chế độ, nhưng chúng có thể tạo ra điều mà Khamenei vô cùng lo sợ: sự xuất hiện của một Gorbachev của Iran - một nhà lãnh đạo muốn trước tiên phát triển đất nước, gần với công chúng và thôi không đối đầu với thế giới bên ngoài.”*